

Pismo ministrskemu predsedniku Andreottiju

Clani delegacije, ki je bila 9. avgusta sprejeta pri predsedniku vlade Andreottiju, so naslovili na tega zdaj naslednje pismo, glede na to, da doslej ni bilo še nič uresničeno od obljub, ki jih je delegacija takrat dobila.

Spoštovani gospod
Giulio Andreotti
Predsednik ministrskega sveta
Palača Chigi
R I M

Gospod predsednik,
devetega avgusta letos ste nas vljudno sprejeli in omogočili, da smo Vam prikazali odprta vprašanja slovenskega prebivalstva.

Vprašali smo Vas za vplivno posredovanje, da bi se spoštoval v osimskem sporazumu predvideni rok za rešitev odprtih vprašanj slovenske manjšine in da bi v istem roku parlament sprejel globalni zakon, ki bi slovenski narodnostni skupnosti zagotovil njene pravice in jamčil nemoteni razvoj.

Med razgovorom smo Vas tudi prosili, naj vlada sestavi posebno komisijo, ki naj preuči razne predložene zakonske osnutke za globalno rešitev vprašanj slovenske narodnostne skupnosti. Pri sestavi tega zakona mora biti vsekakor zagotovljena aktivna udeležnost političnih, gospodarskih in kulturnih predstavnikov slovenske skupnosti v Italiji.

Takrat ste se strinjali z mnenjem, da je mogoče sprejeti zakon o globalni zaščiti v roku, predvidenem za izvajanje osimskega sporazuma (3. oktober 1978). Delegaciji ste zagotovili, da boste ob jesenski obnovi dela poskrbeli za ustanovitev predlagane komisije in ste se obvezali, da boste na naše predloge pismeno odgovorili.

Ker do danes še nismo prejeli nobenega ustreznega odgovora in ker je treba upoštevati, da so roki izredno kratki, Vas sprašujemo, ali se že sestavlja komisija, in če se, Vas prosimo, da nam sporočite, kako in po kakšnih kriterijih jo mislite sestaviti.

Moramo Vas opozoriti, da bi bilo primerno predhodno posvetovanje s predstavniki slovenske manjšine v Italiji, ki bi lahko s koristnimi in stvarnimi nasveti pripomogli.

(Dalje na 2. strani)

Formalna internacionalizacija koroškega vprašanja?

Zadnja številka koroškega Našega tednika prinaša besedilo govora, ki ga je imel Filip Warasch na zborovanju Kluba slovenskih občinskih odbornikov v Borovljah. V nem je orisal stališče slovenskih koroških organizacij do trenutnega političnega stanja na Koroškem, kar zadeva odnose do manjšine. Omenil je, da je vlada kapitulirala pred skrajneži, ki so podirali dvojezične krajevne napise in zahtevali »končno rešitev« manjšinskega vprašanja v smislu tretjega rajha.

Nato je dejal: »Kljub temu nismo bili nikdar koroški Slovenci tisti, ki bi odklanjali pogajanja z avstrijsko zvezno vlado. Nasprotno: zahtevali smo pogajanja na enakopravni, partnerski podlagi in jih zahtevamo tudi še danes. V zadnjih par letih smo se sestali z vladnimi predstavniki kar 12 krat. Šli smo v iskanju pragmatične rešitve celo tako daleč, da smo morali pričakovati, da ta ali oni pripadnik slovenske narodne skupnosti kompromisne, rešitve ne bi več razumel in odobral. Morali pa smo spoznati, da je bila zvezna vlada na Dunaju od vsega začetka pripravljena kapitulirati pred protislovenskimi nemško-nacionalističnimi krogi na Koroškem, še več, prevzela je popolnoma njihovo argumentacijo in pogajanja z nami so imela le še značaj alibi-pogovorov. In še nekaj je treba ponovno poudariti: vlada je bila tista, ki je 31. maja 1976 prekinila razgovore z nami!

Ta dejstva nam torej nakazujejo, da trenutno znotraj Avstrije ni moč najti rešitve manjšinskega vprašanja. Upam si trditi, da v nobeni politični strukturi republike Avstrije danes ni resne volje, da bi zboljšali situacijo koroških Slovencev. Zato smo koroški Slovenci slej ko prej prepričani, da bo potrebna tudi v primeru Koroške formalna internacionalizacija manjšinskega vprašanja. Konkretno mislim, da bo morala tudi o našem vprašanju razpravljati generalna skupščina OZN. Južni Tirolci so internacionalizacijo izsilili z dinamitom. Koroški Slovenci pa nasilje odklanjamo. Doživeli smo nasilje, doživeli smo nacifazizem. Nasilju smo se tudi uprli. Zato vemo, koliko gorja lahko prinese nasilje, koliko nedolžnih žrtev terja tako nasilje. Koroški Slovenci tudi ne bomo spremenili svojega mnenja, četudi bodo uprizarjali proti nam procese, četudi bodo hoteli kriminalizirati slovensko narodno skupnost in njeno vodstvo. Vsa ta izvajanja pa ne pomenijo, da se hočemo diktatu brez odpora vdati. Zaupamo in računamo tudi na senzibilnost mednarodne demokratične javnosti, da pravočasno spozna, da se ponovno rojeva in poraja na Koroškem tisti mračnjaški totalitarni duh hitlerizma, ki je bil vojaško sicer premagan pred 32 leti. Prav to, da pojave nacizma in fašizma tenkočutno mednarodno javnost hočemo informirati, hočemo jo

(Dalje na 7. strani)

Novi tržaški škof

V zadnji številki našega lista smo objavili daljši članek, v katerem smo izrazili nejevoljo slovenskih vernikov na Primorskem, ker Vatikan še ni uredil vprašanja škofijskih meja na ozemlju bivše Julijske krajine, čeprav je poteklo že več kot pol leta od ratifikacije osimskih sporazumov in je meja med Italijo in Jugoslavijo že dokončno načrtovana.

V soboto, 29. septembra, pa je apostolski administrator in goriški nadškof msgr. Coloin uradno sporočil tržaškemu stolnemu kapituлу, da je papež Pavel VI. imenoval novega tržaškega škofa. Za to mesto je bil izbran 48-letni msgr. Lorenzo Bellomi, duhovnik škofije Verona, ki je bil med drugim nekaj mesecev osebni tajnik bivšega goriškega nadškofa msgr. Pangrazia, kar je

bilo po vsej verjetnosti tudi odločilno pri njegovem imenovanju za tržaškega škofa.

Do zdaj še niso določili dneva, ko bo msgr. Bellomi prevzel vodstvo katoliške Cerkve v Trstu. Še prej mora namreč biti posvečen v škofa. Zanimivo je, da je Vatikan za novega tržaškega škofa določil duhovnika, ki ni iz tržaške ali kake bližnje škofije, pri čemer je bilo očitno odločilno dejstvo, da v teh škofijah ni našel osebnosti, ki bi bila primerna za tako kočljivo mesto, oziroma ni bilo osebnosti, ki bi bila tako mesto voljna sprejeti. Nobena skrivnost ni, da so za cerkveno in seveda tudi versko življenje v Trstu že dolga desetletja značilna številna protislovja, oziroma, da tržaška Cerkev nekako »caplja« za reformami, ki

(Dalje na 8. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 6. novembra, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Vedri zvoki. 10.30 Danes obiščemo Botač. 11.00 Poročila. 11.05 Mladinski oder: »Zvesti tovariši«. Napisala Sonja Sever, dramaturginja Mariza Perat. 11.35 Nabožna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.20 Poslušajmo spet. - vmes (14.00) Poročila. 15.00 Nedeljsko popoldne. Šport in glasba. 19.00 Poročila.

: : PONEDELJEK, 7. novembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan - vmes (9.30) Kako so jele naše nuonote (Samo Sancin). 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Slovenski zbori. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Glasba. 15.30 Poročila. 15.25 Glasbeni ping pong (Ivan Peterlin). 16.30 Glasba za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 G. Rossini: Seviljski brivec, opera. 18.00 Poročila. 18.10 Slovenci v habsburški monarhiji. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : TOREK, 8. septembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 10.05 Koncert - vmes (10.35 cca) Primorske žene v Egiptu (Marija Cenda). 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 11.00 Poročila. 13.15 Zborovska glasba. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.20 Mladina. 14.30 Motivi iz filmov in revij. 15.30 Poročila. 15.35 Top lestvica (Tea Meulja). 16.30 Čudoviti otroški svet (Nadia Pahor). 17.00 Poročila. 17.05 Rossini: Seviljski brivec. 18.00 Poročila. 18.10 Problemi slovenskega jezika. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SREDA, 9. novembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan - vmes (9.30) Z modo po svetu (Sonja Mikuletič). 10.00 Poročila. 10.05 Koncert sredi jutra (vmes (10.35 cca) Ljudje in dogodki. 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Ljudska glasba. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Kličite Trst 31065 - vmes (15.30) Poročila. 16.30 Otroci pojo. 17.00 Poročila. 17.05 Rossini: Seviljski brivec. 18.00 Poročila. 18.10 »Palmova hiša«. Radijska igra. Napisal Helmut Peschina, prevedel Lev Detela. 19.00 Poročila.

: : ČETRTEK, 10. novembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan - vmes (9.30) Kje so moje rožice (Marinka Pertot in Irena Žerjal). 10.00 Poročila. 10.05 Koncert - vmes (10.35 cca) Družina (Lojze Zupančič). 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Pevsko tekmovanje »Seghizzi«. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Evergreni. 15.30 Poročila. 15.35 Kaj jenovega v disko-teki (Mara Žerjal). 16.30 Odprimo knjigo pravljic. 17.00 Poročila. 17.05 Klavirska glasba. 17.20 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.10 Urejanje vrtov. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : PETEK, 11. novembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 - vmes (9.30) Zapiski Jožeta Pirjevca. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. - vmes (10.35 cca) Rojstna hiša (Martin Jevnikar). 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 12.45 »Pobude potrošnih zadrug proti dramina in ščedenski pevski zbor. 14.35 Melodije. 15.30 Poročila. 13.15 Zbor »Brda« iz Kr. 14.00 Novice. 14.10 Aleš Lokar odgovarja. 14.30 Veliki izvajalci. 15.30 Poročila. 15.35 Njej v posvetilo. 16.00 Grevo v kino (Sergij Grmek). 16.30 Otroški vrtljak. 17.00 Poročila. 17.05 Ivan Grbec: 4 samospevi. 17.30 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.10 Kulturni dogodki. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SOBOTA, 12. novembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan - vmes (9.30) Nekoč je bilo. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 13.35 Izbor iz operet. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.30 Običaji in glasba. 15.00 Tekmujte s Petrom (Jalka Daneu in Peter Cvelbar) - vmes: Poročila. 16.30 Svet okoli nas. 17.00 Poročila. 17.05 Mi in glasba. 18.00 Poročila. 18.10 »Gora, imenovana sin«. Radijska drama.

Pismo ministrskemu predsedniku Andreottiju

(nadaljevanje s 1. strani)

mogli k sestavi komisije. S tem bi bil tudi podan pravi dokaz, da se namerava obravnavati manjšino kot subjekt in kot nosivca pridobitve in zagotovitve njenih pravic.

Dovolite nam, gospod predsednik, da Vas še enkrat opozorimo na nevzdržno stanje slovenske narodne skupnosti, ki zahteva nujen poseg. Kot dokaz naših trditev Vas opozarjamo, da je v istem času, ko ste sprejeli na znanje naše predloge, osrednji nadzorni organ avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine nad krajevnimi ustanovami zavrnil sklep tržaškega pokrajinskega sveta o uvedbi rabe slovensčine pri svojem delu. Deželni svet pa ni sprejel predloga o ustanovitvi avtonomnega šolskega okraja za šole s slovenskim učnim jezikom.

Imeli so zvezo z zunanjim svetom

Nemška zvezna vlada je objavila dokumentacijo, ki med drugim jasno dokazuje, da so člani Baaderjeve tolpe, zaprti v Stammheimu, kljub izolaciji vedeli, kaj se dogaja zunaj, in so bili celo domenjeni s teroristi za geslo. Tudi kolektivni samomor so sklenili vnaprej za primer, da bi s Schleyerjevo ugrabitvijo ne dosegli izpustitve, in so s takim samomorom celo prikrito grozili predstavnikom vlade, da bi jih tako prisilili h kapitulaciji.

Ugotovljeno je, da je bil zapleten v Schleyerjevo ugrabitve vsaj eden od njihovih advokatov, v katerega avtu so našli načrt Schleyerjeve hiše in okolice, in da je imela Baaderjeva tolpa zveze z zunanjim svetom preko advokatov in preko transistorja, če ne tudi drugače. Sporazumeli pa so se tudi med seboj.

TISKOVNO SPOROČILO

Na pobudo podpisnikov pisma predsedniku vlade Andreottiju se bosta v soboto sestala v Trstu slovenska šolska odbora iz Trsta in Gorice, da se dogovorita za skupen nastop Slovencev v zvezi z bližnjimi volitvami v šolske organizme in v zvezi z zahtevo po samostojnem slovenskem šolskem okraju. Sestanek bo v soboto ob 9. uri na sedežu v Ul. Sv. Frančiška 13.

Pomanjkanje pozitivnih norm, ki bi državljanom slovenske narodnosti zagotovile zaščito in enakopravnost z ostalim prebivalstvom in ki bi preprečile nove diskriminacije, predstavlja torej pretvezo, da se slovenski skupnosti odrekajo njene pravice.

Izjavljamo Vam, da smo pripravljeni na nadaljnja pojasnila in Vam izražamo naše globoko spoštovanje ter najlepše pozdrave.

Senatorka Jelka Gherbez
za Komunistično stranko Italije

Drago Štoka, deželni poslanec
za Slovensko skupnost - Unione slovena

Marko Waltritsch
za socialistično stranko Italije

Boris Race
za Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo

Damjan Paulin
za Svet slovenskih organizacij

Viljem Černo
za slovenske kulturne krožke
v videmski pokrajini

NOVICE

Predsednik italijanskega senata krščanski demokrat Amintore Fanfani se mudi na daljšem obisku v Beogradu, kjer je imel uradne pogovore in kjer preučuje sistem jugoslovanskega samoupravljanja, kot poročajo. Obiskal je tudi več drugih krajev najugu države.

Uradno je bilo zagotovljeno, da bodo izdali v Jugoslaviji za praznik republike (29. november) amnestijo za politične jetnike, kot je bilo omenjeno že tudi ob 85-letnici predsednika Tita.

Boljšajo se odnosi med Kubo in Združenimi državami, vendar za Kubo prepočasi, ker bi hotela, da bi Združene države prenehale z gospodarsko zaporo in da bi ukinile svoje vojaško oporišče Guantanamo na otoku.

V Moskvi so se začele uradne slovesnosti za 60-letnico oktobrske revolucije. Oktobrska se imenuje zato, ker se je po starem ruskem koledarju začela oktobra, medtem ko padejo po našem koledarju, ki je zdaj uveden tudi v Sovjetski zvezi, tisti dnevi v začetku novembra

Nacistični shod v Celovcu

V nedeljo 23. oktobra so se srečali v Celovcu v gostilni Müller desničarski ekstremisti, katere je vodil SS-ovec van Verbeelen, ki so ga na Nizozemskem obsodili na smrt, kateremu pa je uspelo pobegniti v Avstrijo. Tega srečanja sta se udeležila tudi dr. Scrinzi (FPÖ) in dr. Josef Feldner ter še več drugih somišljencev iz Nemčije in ostalih avstrijskih zveznih dežel. Srečanje je prirejela neka organizacija, ki se imenuje »Aktionsgemeinschaft für Politik«. Koroški

Heimatdienst pa je na tem srečanju »enkrat več imel priložnost pokazati, od kod jemlje svojo miselnost; upamo, da bodo razen Kreiskega tudi drugi kmalu spoznali, da se z neonacističnimi organizacijami ne da govoriti, kajti KHD je pokazal, da se počuti med starimi SS-ovci v najboljši družbi. Upajmo, da bodo tri največje avstrijske stranke uvidele, kdo je diktiral do sedaj manjšinsko politiko na Koroškem in kdo stoji v ozadju« je zapisal Naš tehnik.

Nemški teroristi dobro skriti

V Nemčiji pogon za 16 teroristi, ki jih dolžijo udeležbe pri zadnjih političnih umorih in terorističnih dejanjih, še ni rodil uspeha. Teroristi so dobro skriti, čemur se tudi ni čuditi, ker razpolagajo z obilnimi sredstvi, da si lahko to privoščijo. Po veliki večini so iz dobro stoječih ali bogatih meščanskih družin, ki jim še vedno nudijo sredstva, da lahko živijo brez dela, poleg tega pa razpolagajo z obilnim denarjem iz prejšnjih bančnih ropov in iz skrivnih skladov, ker ne more biti več dvoma, da jih nekdo financira in drži v svoji roki niti, ki gibljejo posamezne teroristične figure. Sled vodi k proslulemu dr. Habašu, voditelju najbolj ekstremne in fanatične palestinske teroristične skupine, ta pa uživa zaslombo pri nekaterih arabskih državah, ki so zagrizeno nasprotne vsakršni spravi med Izraelci in Arabci in protizahodno usmerjene.

Te arabske države dajejo palestinskemu in preko njega mednarodnemu terorizmu milijone in milijone dolarjev, pa tudi potne liste za teroriste in politično zaslombo. Ena od teh držav je Irak, druga Alžirija, tretja Libija, četrta pa Južni Jemen, pa tudi Kuwait, s čimer pa seznam teh držav še nikakor ni izčrpan. Saevilne druge države v Afriki, npr. Uganda, nudijo teroristom zavetje in možnost gibanja, iz gole želje, da bi nagajale zasovraženi »imperialistični« Evropi, pa tudi zmernim arabskim državam. Ponekod uživa palestinska organizacija, ki je nekaka federacija skupin, med katerimi je tudi Habaševa, status predstavnosti priznane države. Tako lahko odpre svoja »diplomatska predstavništva« ali »pisarne«, ki jih navadno vzdržuje gostujoča država; poleg tega daje Palestincem na razpolago še posebno denarno pomoč kot prispevek k »boju palestinskega naroda za njegove pravice«. Velik del tega denarja se najde v žepih teroristov, kot »borcev« za palestinske pravice. Za zaveznike teh »borcev« so

smatrani vsi filoarabski ekstremistični elementi v Evropi. Potreba teh po arabskem denarju pa spet ustvarja filoarabsko razpoloženje. Tako se ves terorizem prepleta in povezuje ter ustvarja »kulturo«, v kateri uspeva in se množi bacil terorizma.

Zato ni nič čudnega — nasprotno, zelo logično je — da se dozdevno skrajno levi in skrajno desni terorizmi dejansko skoro nič ne razlikujejo v svojih simaptijah in antipatijah in svojih političnih ciljih. Znano je, da uživajo skrajnodosničarski teroristi v Italiji Gedafigeve simpatije in da je bil radodaren tudi z denarjem za skrajno italijansko desnico, istočasno kot je podpiral »levo usmerjenega« dr. Habaša. Nič čudnega potemtakem tudi ni, da arabski in nemški teroristi sodelujejo v akcijah, kot so ugrabitve letal. Tudi na ugrabljenem Luft-hansinem letalu v Mogadisciu so bili trije Arabci in en Evropejec, verjetno Nemec.

Toda če imajo arabski teroristi nek določen politični cilj, ga nemški in drugi evropski nimajo. Vodita jih — kot piše znani francoski politolog in sociolog Raymond Aran — le zmedena sanjarija o nekem »čistem« socializmu, kot ga ni nikjer, in sovražstva do vsega, do staršev, do domovine, do družiskega življenja, do demokratične države in do lastnih rojakov, ker se nočejo dati okužiti od njihovega sovraštva.

—o—

SSK V PRID SLOVENSK7 RADIJSKE POSTAJE IN TV ODDAJ

Vodstvo Slovenske skupnosti je izročilo vodstvu sedeža RAI-TV v Trstu vlogo, v kateri zahteva imenovanje novega slovenskega podravnatelja, finančno avtonomijo slovenske postaje in čimprejšnji začetek slovenskih televizijskih oddaj, pa tudi podaljšanje slovenskih radijskih oddaj.

Gospodarski položaj v Italiji se spet slabša

Kdor si je obetal, da bo sklenitev programskega sporazuma med šestimi stranikami odpravila gospodarsko krizo v Italiji, se je zmotil. Dejansko je bilo storjenega zelo malo. Po mnenju nekaterih je to še ugodilo pot krizi, po vzgledu nekdanje leve sredine, v kateri je socialistična stranka stalno izsiljevala vlado in uganjala socialno demagogijo, ki je povzročila končno padec lire, inflacijo, brezposelnost in močne razlike v plačah.

Gospodarski dnevnik »Il Sole — 24 ore« takole označuje sedanjí gospodarski položaj: »Zaježiti primanjkljaj javnih izdatkov ne pomeni, da so se povečali dohodki in smo zdaj lahko mirni. Da temu ni tako, je jasno. Zavore za gospodarstvo so zadnje leto delovale in še močno. Zdaj pa gre za to, da se konkretizira govorjenje o gospodarski pozitivni brez inflacije, ne pa da se

samo maši nenormalne situacije brez strategije, ki bi se ozirala na jutri in ki bi se torej tikala tudi strukturnih problemov.«

Vrednost lire na mednarodnih denarnih tržiščih pa še naprej pada in s tem tudi dejanska vrednost plač in življenjske ravni. Italijanska plača, ki bi bila ostala od l. 1972 nespremenjena, je vredna danes, zamenjana v tujo valuto, komaj 40 odst. svoje tedanje vrednosti ali še manj. Še veliko več se je zmanjšala njena kupna moč, že zaradi tega, ker se cene regulirajo mednarodno in mora Italija mnogo blaga uvažati in so cene torej povsem odvisne od cen (in valut) v tujini.

Danes, v sredo, poročajo o novem padcu vrednosti lire nasproti drugim evropskim valutam in to je gotovo znak, da lira in s tem tudi italijansko gospodarstvo ne vzbujata zaupanja.

VARČUJ ZA LEPSO BODOČNOST
53. SVETOVNI DAN VARČEVANJA

Hranilnica in posojilnica na Opčinah

OPČINE - TRST

Bazoviška 2 - Tel. 211.120 - 212.494

Vse bančne usluge

Menjalnica

Hranilne vloge na knjižice in tekoče račune

Posojila vseh vrst

Neprekinjena blagajna

Specializirana posojila po znižani obrestni meri:

Obrtniška

Kmečka

Trgovska

Mala industrijska

Ljudske gradnje

Ob priliki 53. SVETOVNEGA DNEVA VARČEVANJA je Odbor Hranilnice in posojilnice na Opčinah sklenil obdariti s hranilnimi knjižicami po 50.000 oziroma 30.000 lir najprirednejše dijake in učence iz šolskega leta 1976-77:

PISTAN DOMENICO

Trgovski tehnični zavod »Ž. Zois«

PERCO FRANCO

Znanstveni licej »France Prešeren«

MESESNEL ERIKA

Klasični licej »France Prešeren«

TERČON ANDREJKA

Učiteljsišče »Anton Martin Slomšek«

ČOK SARA in POROPAT FRANCA

Srednja šola »Ciril in Metod«

TULL IVO

Srednja šola »Ivan Cankar«

BANDI SUSANNA

Srednja šola »Simon Gregorčič«

ZETKO BARBARA

Srednja šola »Franc Erjavec«

REBULA MIRJAN

Srednja šola »Fran Levstik«

GLAVINA SANDRA

Srednja šola »Muzio de Tommasini«

RAVBAR DARIO

Srednja šola »Srečko Kosovel«

PETTIROSSO ALENKA

Strokovni zavod za obrt in industrijo »Luigi Galvani«

BANDELJ MAKŠ

Osnovna šola s slovenskim učnim jezikom — Opčine

PASTORI CRISTINA

Osnovna šola z italijanskim učnim jezikom — Opčine

PREJELI SMO:

O delovanju devinsko-nabrežinske občinske uprave

Devinsko - nabrežinski občinski svet je pričel z jesenskimi sejo, ki se mora med drugim tudi izreči o proračunu za prihodnje leto. Manjšinska uprava PCI - PSI, ki že tretje leto vodi občino, je začela z večjo vztrajnostjo snubiti zlasti SSK, ki ji je doslej omogočala upravljanje občine s tem, da je dve leti zaporedoma glasovala za proračun. To odgovorno zadržanje slovenske stranke pa, kot vse kaže, ni nalezlo na primeren odziv pri upravi, saj se ta le redko ozira na resnične interese slovenske manjšine, ampak ji je predvsem za vsedrjavno upravno politiko KPI, ki je večkrat za nas nesprejemljiva. Svetovalca SSK sta na to večkrat opozorila občinski svet in napovedala odločen boj za zaščito domačih koristi.

Eden zadnjih sklepov občinskega sveta se je nanašal na povečanje denarnega prispevka staršev otrok v vrtcih. Odbornica Tercion - Puglia je seznanila občinski svet s prvotnim odborovim predlogom, ki je predvideval sorazmerno plačevanje po osebnih dohodkih staršev. Na zahtevo SSK pa je odbor zasljal mnenje Okrožnih svetov ter Svetov staršev v otroških vrtcih, ki so se soglasno izrekli proti takemu sistemu, ki bi povzročil veliko nezadovoljstvo med prebivalstvom. Sklenili so, naj se uvede enak prispevek za vse. Odbornica je torej predlagala, da bi se plačevalo 8.000 lir mesečno. S tem predlogom so se vsi strinjali ra-

zen SSK, katere stališče je obrazložil svetovalec Terčon. Predvsem je spomnil, da so vrtci socialna storitev in da še veljaven pravilnik predvideva, da so zastoj. Poleg tega so vsi slovenski vrtci zaščiteni po londonskem sporazumu, vlada si je torej prevzela nase tudi vzdrževanje. Občinski odbor tega ni upošteval, saj ni napravil nikakega koraka, da bi izterjal od države potrebna denarna sredstva. Postavil je na isto raven slovenske in italijanske vrtce, kar pomeni v bistvu oškodovanje naših vrtcev, ki so nastali takoj po osvoboditvi. Stališče uprave, je dejal Terčon, je v nasprotju s tezami KPI, ki so veljale še do pred kratkim, ko se je zahtevalo socialne zasluge zastoj. Uprava bi bila dolžna, da se spremenjena stališča preučijo predvsem na tistih mestih, ki jih je sam občinski svet imenoval (Krajevne skupnosti) ter med političnimi strankami. SSK tudi ne sprejema teze o pomanjkanju denarja, saj se občinski obračun ne reši s par tisočaki, ki jih morajo starši plačevati za svoje otroke, ampak z boljšim programiranjem in predvsem s črtanjem brezpotebnih stroškov. SSK je torej pozvala upravo, da se posredno pravilnik občinskih vrtcev ob upoštevanju specifičnega položaja slovenskih vrtcev.

Drugi sklep, ki je omembe vreden, se nanaša na podelitev prispevka Turistični ustanovi v Sesljanu, SSK je bila proti temu, ker se ne more strinjati z upravo te ustanove, ki sploh ne upošteva problemov slovenskih turistov, niti Slovencev domačinov. Že prejšnja uprava je prišla v spor s predstvom Turistične ustanove zaradi istih vprašanj. Jalovi so izgovori o pomanjkanju denarja za organizacijo vsaj kake slovenske manifestacije, ali vsaj povabilo kakega slovenskega zbora, saj je predsednik zavrnil tudi ponudbe naših ustanov, ki so bile pripravljene sodelovati zastoj. Svetovalca SSK sta zahtevala, da bi odbornica, ki zastopa občinsko upravo v svetu Turistične ustanove, poročala, kaj je ta naredila v zadnjem letu in kaj se je spremenilo, da bi postalo stališče občinskega odbora drugač-

no, kot je bilo vsa zadnja leta. Na veliko presenečenje pa smo slišali, da se župan popolnoma strinja s kritikami, ki jih je iznesla SSK, da pa bodo kljub temu glasovali za podporo. Odbornica za turizem pa bo podala poročilo o delovanju Turistične ustanove na eni prihodnjih sej. Mislimo, da lahko z zanimanjem pričakujemo to poročilo, saj nam bo odkrilo nedoslednost izjav z vedenjem uprave. Naj ob koncu omenimo, da je poleg SSK glasoval proti tudi socialist Colja.

nk

—o—

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV v Trstu

v a b i n a
predavanje dr. Emilijana CEVCA
OB 500-LETNICI SPOMENIKOV ANDREJA IZ LOKE V BENEŠKI SLOVENIJI
v ponedeljek, 7. novembra, ob 20.15 v društvenih prostorih v ul. Donizetti 3.

—o—

Finžgarjev dom na Opčinah vabi v nedeljo 6. novembra 1977 ob 17. uri na prireditve

OJ TRIGLAV, MOJ DOM

ob 50. obletnici smrti velikega planinca in glasbenika Jakoba Aljaža. Sodelovali bodo z barvnimi diapozitivi iz lepote našega gorskega sveta dr. Rafko Dolhar, Janez Beličič in Tone Bedenčič; recitatorka Julijana Sosič in ansambl GALEBI.

—o—

GLASBENA MATICA — TRST KONCERTNA SEZONA 1977-78

V sredo, 9. XI. 1977 ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

Igor Ozim - violina

Günter Ludwig - klavir

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene Matice (ul. R. Manna 29 tel. 18.605) in eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

—o—

Opozorilo za izletnike v Beneško Slovenijo:

Zbirališče v nedeljo, 6. novembra, ob 8.15 pred sodno palačo v Trstu. Odhod ob 8.30 osebni avtomobili. Ogledali si bomo med drugim Andrejeve spomenike v Landarski jami, Briščah in Porčinju. Sveta maša bo ob 10. uri v Landarski jami. Na ekskurziji nas bo vodil umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc.

PADANJE OSEBNEGA PROMETA NA ITALIJANSKO - JUGOSLOVANSKI MEJI

Mejne prehode med Italijo in Jugoslavijo v tržaški pokrajini je v septembru prečkalo v obe smeri skoro 3 milijone in 400 tisoč oseb. S potnimi listi je preko meje člo 670 tisoč italijanskih državljanov in milijon 257 tisoč tujcev. V maloobmejnem prometu pa je šlo preko meje 986 tisoč pot-

V nedeljo, 6. novembra ob 17. uri, bo gostovalo v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu Prosvetno društvo »Štandrež« s štiridejan-ko Collalto - Kuret,

BENEŠKI TROJČKI

Prijazno vabljeni!

nikov z italijanskega ozemlja in 478 z jugoslovanskega.

V primerjavi z istim mesecem lani so v celotnem prometu zabeležili znatno zmanjšanje — skoro milijon prehodov manj. Zmanjšanje je bilo bolj opazno v prvih devetih mesecih leta v primerjavi z istim obdobjem lani. Od januarja do vključno septembra letos je preko meje šlo 21 milijonov in 894 tisoč ljudi, medtem ko jih je v istem obdobju lani šlo 37 milijonov in 340 tisoč. Število osebnih prehodov se je torej zmanjšalo za skoro 15 milijonov in pol.

ZAHTEVA PO SAMOSTOJNOSTI

Dne 27. oktobra so se na Strokovnem zavodu za industrijo in obrt v Trstu sestali starši in profesorji. Glavni namen sestanka je bil, da se pogovorimo o perečih problemih naše šole in z njimi seznanimo javnost. Ugotovili smo, da je stanje navzdržno:

1. Šola nima ravnateljstva in niti tajništva. Tekoče probleme rešujemo z lastno iniciativo in dobro voljo; prav tako nimamo zadostnega števila neučnega osebja;

2. Še vedno čakamo, da deželni skrbnik za šolstvo Angioletti razpiše natečaj za izvirne učbenike (prošnja na deželno komisijo za slovenske šole oddana meseca maja 1977);

3. Šola se je po sedmih letih obstoja razrasla; letos je vpisanih že 82 dijakov, to šte-

vilo pa se bo prihodnje leto povečalo s tretjim letnikom kemije;

4. Nimamo lastnih prostorov; razredi so prenatrpani. Vodstvo italijanske šole »L. Galvani«, pod katero upravo spadamo, ne nudi najosnovnejše opreme, ki je potrebna, da šola s takšnim profilom, kot je naša, sploh deluje;

5. Zaradi zgoraj navedenih ugotovitev starši enotno s profesorji ZAHTEVAJO SAMOSTOJNOST šole in izpolnitev obveznosti, ki so jih prevzele in obljubile šolske in občinske oblasti (šolsko skrbništvo in občinska odbornica za šolstvo L. Bennijeva).

Obračamo se na javnost, na politične stranke, da nas podprejo in omogočijo samostojnost šole.

Steuerjan

Srečanje med SSK in SZDL

V sredo, 26. t.m., je obiskala Goriško delegacija občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva iz Nove Gorice in s tem vrnila obisk goriški Slovenski skupnosti, katere odposlanstvo je letos maja bilo na obisku v Novi Gorici. Delegaciji sta se sestali v Števerjanu, vodila pa sta ju politični tajnik Slovenske skupnosti Marjan Terpin in predsednik občinske konference Socialistične zveze iz Nove Gorice L. Lah. Pogovori v Števerjanu pomenijo drugi uradni stik med obema organizacijama in je do njih gotovo prišlo v pravem trenutku, saj so za Slovence v zamejstvu značilna številna važna nerešena vprašanja in preizkušnje.

Na prvem mestu je treba omeniti izvajanje določb osimskega sporazuma, o katerih je bil govor tudi med nedavnim obiskom enotne slovenske delegacije pri predsedniku vlade Andreottiju v Rimu. Slovenska skupnost je goste iz Nove Gorice seznanila z dejstvom, da predsednik vlade doslej še ni izpolnil nobene od obljub, ki jih je dal slovenskim odposlancem, posebej se tiste o ustanovitvi posebne komisije, ki se bo ukvarjala z zakonsko zaščito slovenske

manjšine. Gostitelji so delegacijo SZDL obvestili, da tudi Slovenska skupnost podpira bojkot volitev v šolske okraje in bo s tem izrazila svoj protest, ker ni bila uresničena soglasna zahteva po ustanovitvi samostojnega slovenskega šolskega okraja. Govor je bil nadalje o bližnjih upravnih volitvah, ki bodo prihodnje leto. Slovenska skupnost bo kot edina slovenska stranka v Italiji nastopila samostojno, njen cilj pa je ponovno pridobiti mesto v goriškem pokrajinskem svetu, ki ga je na zadnjih volitvah zaradi malenkostnega primanjkljaja glasov na žalost izgubila. Delegaciji sta se na pogovorih dotaknili tudi položaja beneških Slovencev.

Odposlanstvi sta si po končanih pogovorih ogledali gradbišče osnovne šole v Števerjanu in nekaj vzornih kmetij na Plešivem.

Odličen koncert Mladinskega zbora iz Maribora v Gorici

Prvi koncert abonmajske sezone v Gorici dne 8. oktobra je odlično izvajal Mladinski pevski zbor iz Maribora pod vodstvom prof. Branka Rajsterja. V prvem delu je zbor pel skladbe tujih skladateljev (Peter Eben, J.C. Vodnansky, Zoltan Kodaly, W.A. Mozart, Marko Tajčević, C. Saint Saens in Benjamin Britten). Že imena kažejo, da so bile skladbe zahtevne, vendar so bile tako skrbno naštudirane in izvedene, da so navdušile številno občinstvo. To velja posebno za Mozartovo pesem z občutenim sopranskim solom, mogočno Tajčevićevo himno in obe zadnji pesmi s spremljavo klavirja. Na klavir je dovršeno spremljala mag. Nevenka Hohnjec.

V drugem delu koncerta so bili zastopani naši vidni slovenski skladatelji, razen dveh (Ivo Lhotka-Kalinski in Dimitar Petkov). Pri slovenskih delih je zlasti navdušil Arničev »Kurirček«, ki je bil izveden tako prepričljivo, da je nekako zasenčil običajne izvedbe moških zborov, to pa zaradi zahtevnosti skladbe, ki terja pri moških zborih temeljito pripravo, zlasti pri besedi-

Novice z Goriškega

V soboto, 29. t.m., sta se poročila Adela Klančič iz Mirna pri Gorici in Vili Prinčič iz Pevme. Novoporočencema izreka tudi naš list iskrene čestitke in dobre želje na novi življenjski poti!

Kriza italijanskih ladjedelnic odmeva tudi v tržiški ladjedelnici Italcantieri, kjer grozi brezposelnost številnim delavcem. Ne smemo pozabiti, da so zaposleni v tej ladjedelnici številni slovenski delavci, zlasti iz Ronk, Doberdoba, Dola in drugod z Goriškega, zato bi bilo prav, da bi se za to vprašanje zanimala tudi naša javnost.

Akcija za postavitve spomenika padlim v Štandrežu poteka uspešno, tako da so sedaj že zagotovljena potrebna sredstva za nakup parcele, kjer bo postavljen.

V Gabrijah so prejšnji teden pokopali najstarejšo domačinko Marijo Vižintin vd. Florenin. Dočakala je 91 let in je delala skoraj do zadnjega. Svojem izrekamo naše sožalje.

SLOVENSKA SKUPNOST O GOSPODARSKI KRIZI V TRSTU IN GORICI

Tajništvo SSK je proučilo kritično stanje tržiškega in goriškega gospodarstva, ki je prišlo do izraza predvsem s sklepom vodstva družbe Italcantieri, da vpiše v dopolnilno blagajno 574 delavcev, ter s sklepom družbe Italcantieri, da vpiše nad 500 delavcev iz tržiške ladjedelnice prav tako v dopolnilno blagajno. Gre za skupno nad 1000 delavcev in družin, ki jih bodo gornji sklepi hudo prizadeli.

Slovenska skupnost poudarja, da sklepi o vpisu v dopolnilno blagajno ne morejo biti odgovor na nastalo krizo, ampak da je treba z učinkovitimi načini zajeziiti sedanje težko gospodarsko stanje in ubrati take poti, da se delavstvu omogoči delovno mesto in zagotovi splošni ekonomski razvoj. SSK izraža delavcem vso svojo solidarnost in zagotavlja vso svojo pomoč na pristojnih mestih.

UMRL JE MITJA GORJUP

V Novi Gorici je nenadoma umrl Mitja Gorjup, glavni urednik osrednjega slovenskega dnevnika »Delo«. Rojen je bil leta 1943 v Vidmu, gimnazijo je obiskoval v Novi Gorici, univerzo pa je dokončal v Ljubljani. Leta 1970 je bil imenovan za glavnega urednika »Dela« in to službo opravljal do svoje prezgodnje smrti. Še v letošnjem letu se je udeležil potovanja jugoslovanskih časnikarjev na Kitajsko in svoje vtise zanimivo opisal v dnevniških zapiskih, ki jih je kot podlistek objavil v »Delu«, kasneje pa še v »Primorskem dnevniku«, kjer se izhajajo, napovedan pa je tudi izid v knjižni obliki. V tem dnevniku je nazorno pribli-

žal sedanji trepet Kitajske, ki po smrti Mao Ce Tunga in odstranitvi t.i.m. »bande štirih« doživlja globoke in daljnosežne spremembe tako v notranji kot tudi zunanji politiki.

Mitja Gorjup je bil tudi dober poznavalec manjšinske problematike, saj je nekaj časa opravljal funkcijo tajnika komisije za manjšinska vprašanja pri SZDL. Pregreb pokojnika je bil včeraj v Kanalu, kjer je preživel svojo mladost.

Uredništvu »Dela« in svojem izreka ob nenadni in hudi izgubi iskreno sožalje tudi naš list.

V nedeljo, 6. novembra 1977
ob 17.15

K O N C E R T
na Mirenskem gradu

Izvajalci:

Vilma Bukovec - sopran

Hubert Bergant - orgle

Vabljeni!

sveta« ob spremljavi klavirja. Na zahtevo navdušenega občinstva so mladi pevci dodali še znano češko narodno pesem.

Koncert je bil v novem deželnem avditoriju, ki je gotovo velika pridobitev za Gorico. Mladinski zbor je ponovil nastop v soboto 29. oktobra v Kulturnem domu v Trstu.

V.B.

—o—

Tudi letos so bile na dan Vseh svetih na pokopališčih na Goriškem poleg verskih svečanosti spominske komemoracije vs pomin padlih med narodnoosvobodilnim bojem, prav tako pred številnimi spomeniki NOB. Priredile so jih domače občinske uprave, politična, bojovniška in kulturna združenja. Na pokopališču in spominska obeležja so položili vence tudi predstavniki generalnega konzulata SFRJ v Trstu, tako v Gorici in Gonarsu, pa tudi v nekaterih krajih Beneške Slovenije.

—o—

Kot povzemamo po koroškem Našem tedniku, je Filip Warasch prijavil Gottfrieda Gütlerja sodišču zaradi obrekovanja.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Predstava »Veronike Deseniške« v Stalnem slovenskem gledališču

Izkazalo se je, da je bila posrečena odločitev Stalnega slovenskega gledališča, da začne letošnjo sezono z Župančičevo »Veroniko Deseniško«, dasi — gledano s stališča odrske učinkovitosti — gotovo ni najbolj učinkovita od dram, ki prikazujejo to zgodovinsko tragedijo na dvoru celjskih knezov. Predstave so pokazale, da je Župančičeva drama naletela pri občinstvu na zelo topel sprejem in da prihaja ljudem, posebno še mladini, ploskanje od srca.

Jože Babič kot režiser se je kot vedno potrudil, vendar pa je ostal med njim in Otonom Župančičem nek globok nesporazum. Nikakor se nista mogla prav ujeti. Rekel bi, da bolj po Babičevi kot po Župančičevi krivdi, kajti Babič kot režiser, ki ljubi naturalistične podrobnosti in skoro grobo-realistične prijeme, ni mogel doumeti bistva Župančičevega simbolizma in poetične tenkočutnosti, po drugi strani pa je tudi res, da ta Župančičeva tragedija nikakor ne odgovarja Babičevemu režiserskemu nagnenju in izkušnji. Nekako sta se zblížala šele po prvi tretjini in potem ostane predstava na dostojni višini skoro nepretrgano, ni pa še zdaleč tisto, kar si predstavljamo kot idealno, poetični vrednosti dela enakovredno režijo. Seveda pa bi delali Babiču krivico, če bi trdili, da bi bil lahko napravil veliko več, kot je. V mejah svojih režiserskih sposobnosti in izkušenj je dal od sebe vse, kar je mogel, kot tudi igralci in vsi drugi, ki so pripomogli k uspehu uprizoritve, npr. kar zadeva kostume.

Začetek, kot rečeno, ne zadovolji. Skoro mučno vpliva nepotreben domislek s simboličnim prizorom, katerega namen je očitno ta, da prikaže okrutnost fevdalcev. Tak prizor bi se lahko bolj nanašal na prizor zavojevalcev v starem veku ali na karavane arabskih lovcev na sužnje v nekdanji Afriki. Tudi domislek s kološko, ki »graciously« stopica po odru, ni prav posrečen, čeprav je v skladu z Babičevimi režiserskimi prijemi, zato pa tem manj z Župančičevo poezijo. Iz srca si tudi želimo, da se ne bi več pojavili na odru konji iz plastične mase (?), ki so očitno zelo všeč Babiču, mnogo manj pa gledavcem in vse preveč spominjajo na znane otroške igrače-konjičke. Vse to in pa naivni realizem prizorov na deseniški graščini je povzročilo, da je bil začetek predstave le malo nad ravno kakega vaškega prosvetnega odra. Toda v nadaljevanju je postajal ton predstave vedno bolj čist in stopnjevala sta se tako režijski učinek kot pristnost igre.

O tej zadnji je treba reči, da je bila precej neizenačena, čeprav so se vsi igralci resnično potrudili. Nekateri liki so bili naravnost odlični in pretresljivi in med temi je treba imenovati predvsem Jeliso Frankopansko Lidijsko Kozlovič — ne bomo je tako lahko pozabili; bila je tako v igravskem pogledu kot tudi v maski izvrstna. Podala je zelo dober lik nesrečne, varane, plemenite žene in njeno notranjo in zunanjo krhkost. Morda bi ga bilo treba le še psihološko nekoliko poglobiti, ker njena odločitev za samomor je kar nekam prelahka. Odličen je bil tudi Rado Nakrst kot Jud Bonaventura; bil je globoko človeški in naraven, hkrati pa pre-

vejan, kot se je spodobilo za takega prebrisanca. Morda pa je le še za odtenek prenaiven. Samo dobro lahko rečemo tudi o Mirandi Cahariji kot Veroniki; mogoče bi si le želeli, da bi malo manj frfotala v svojih tenkih haljah sem in tja, zlasti v začetnih prizorih. Igra Jožka Lukeša kot Hermana II. je bila izdelana in učinkovita; lahko pa bi bila še bolj avtoritarna in samozavestna. Bogdana Bratuž in Stanislava Boninsegna sta prav dobro rešili svoji vlogi kot dvorjanici Brigita in Geta, pri čemer je dobro prišla do izraza razlika v njunem vedenju do Veronike prej in potem, ko je bila že poročena s Friderikom. Dober vtis je npr. tudi Livij Bogatec kot Pravdač, čeprav je bila vloga premajhna, da bi jo bil lahko bolje uveljavil. Mira Sardoč kot Sida, sestra deseniškega gosпода, je bila v vsakem pogledu odlična, le v gibanju morda malo preveč statična.

Posebno omembo zasluži mladi Aleš Valič kot Friderik. Lahko rečemo, da ni razočaral, nasprotno, ustvaril je simpatičen in živ lik, morda celo presimpatičen. Vsekakor pa je bil njegov lik premlad in — lahki bi dejali — preveč posodobljen. Spominjal je tudi v kretnjah bolj na lik današnjega trmasto oporečniškega sina kake meščanske družine kot pa na po letih že zrelega sina mogočnega grofa in kneza, ki je bil vsekakor tudi sam silak. Preveč mladostni videz bi mu bilo mogoče popraviti z brki. Vplival je tudi premalo vojaško. Pričakovali bi umerjene, odločne, vojaške kretnje in obnašanje. To pa velja tudi za vse druge, s Hermanom vred. Vsi so se zdeli preveč »civilisti« in ta

vtis so povečevali plašči. Menimo, da je bilo vse preveč plašče, kar je bilo rahlo anahronistično, saj v gradu samem gotovo niso nosili plašče, razen tega je to zabrisavalo vtis vojaške, silaške grobosti celjskih grofov in njihovih oborožencev na eni ter brezmočnosti in neznosti ženskega sveta na drugi strani. Tako bi lahko rekli, da so bili liki, kot so jih ustvarili Anton Petje kot vitez Soteški, Alojz Milič kot vitez Sevnčan, pa tudi Stojan Colja kot oskrbnik v Krškem gradu, Silvij Kobal kot Deseniški gospod in Stane Starešinič kot sosed graščak premalo izraziti in »graščanski«, tudi premalo individualno poudarjeni. Dušan Jazbec kot Hermanov kancler in Adrijan Rustja kot Friderikov pisar pa sta v vsem odgovarjala svojima likoma in sta ju izdelala tudi v podrobnostih zelo dobro. Zlata Rodošek kot služkinja na Desenicah, kot tudi vsi ostali so bili na primerni, se pravi dostojni ravni.

Kot rečeno, pa je predstava najbolj škripala v neskladnosti med Babičevim realizmom in Župančičevim simbolizmom. To je prišlo npr. značilno do izraza v prizoru, ko se Jelisa in Veronika ozirata po vitezi, ki jahajo proti krškemu gradu in bi rada Veronika pokazala svoji gospodarici viteza, v katerega je zaljubljena. Župančičev simbolizem bi bil prišel mnogo bolj do izraza, če bi bil ponazorjen prihod viteзов samo z značilnim peketanjem njihovih konj čez grajski most kot pa s smešnimi maketami, ki spominjajo na lutkovne odre. Sploh je režija premalo upoštevala zvok in tudi zvočnost same Župančičeve pesniške besede. V nekaterih prizorih, kjer bi bila poudarjena in počasnejša izgovarjava napravila ves drugačen učinek, to skoro boleče občutimo. Morda tudi ne bi bilo slabo, če bi bil režiser opustil danes že anahronistično učinkujoče srbo-hrvaške izraze. Glasba pa je bila skoro vedno premočna in včasih tudi odvečna.

Toda v bistvu je uprizoritev dostojna in tudi doživlja uspeh pri občinstvu.

fj

Tolminsko kmečko besedje

Ronek je nekoliko viseč svet. Pomen je razviden le še iz ledinskega imena. Nekaj senožeti pod Vodelom nad Zatoľminom je v strmih rebrih nekoliko zložnejših, nosijo domač naziv Rančnice. Ne gre seveda za Ravenčice, ampak za ronečice (od »ronek«). Sirok ronek na pobočju, zložna in široka polica, toda brez robov nosi naziv *Platišče* (od »plat«). Nerazumljiva je ime senožeti *Daska*. Na Krasu pa je bil baje to izraz za kameno plat oz. ploščo. V selu Laz se še drži pojem *konta*, za skalnato pečino na pobočju z nekakim temenom na vrhu. Ko je bil maja potres, so povedali, da je pri poti z Laza v vas Čadrg vrglo dol celo konto.

Počivaj, počivalo je kraj, kjer ljudje, ki niso v senožet ali planino, navadno počivajo. Ledinski imeni sta tudi *Stena* in *Stenica* (mala stena). Ime *Gače* pa pomeni svet v hribu, ki se na spodnjem koncu zožuje v nekakšne vile. Ime se nahaja nad Žabčami in na Vodelu nad Zatoľminom. Ime *Utro* pomeni (po Tumu) utrj svet. Kucelj je mali vrh na pobočju hriga. Nejasen mi je pojem *Selevce*, dalje *Sovce* (menda zložnejši svet na nižjem prehodu čez greben). *Sovce* nad Zatoľminom, vas *Sovce* pod Vrsnom. Nejasen je tudi pomen *Špane* (nad Zatoľminom), svet oz. senožet nad veliko skalo, robom sredi grape, ki pelje od vrha v dolino. Jasnej-

ši je pomen imena *Čelá* (nad Doljami), na Čelah. In v *Čeleh* (nad Zatoľminom). (Tu bi se pravorečno glasil: v Čelih.) Pomensko jasno je tudi ime *Greben*, za *Grèbenom*. V tem primeru res širok greben od Zatoľmina na poti v Polog, kjer se svet obrne na drugo stran. Še za planini: *Mederje*, menda od »medvereje«, kar (po Tumu) pomeni ograjen svet, kamor so nekoč zagnali na planinah krave, da so jih pomolžli. In: *Lapač*, pravorečno menda: lopoč, planina, kjer je bil pred stanom velik kal z vo-

V ponedeljek, 7. novembra ob 14. uri bo v prostorih Narodne in študijske knjižnice (ul. Sv. Frančiška 20/I), otvoritev deželnega knjižničarskega tečaja.

do. Pred leti so prekopali svet proti robu hriba, da je odtekel.

Oglovna (aglovna) ali tudi *glovna* je goreče poleno. Dati na stran se reče: *postaviti h kraju*, *dati h kraju*, v pomenu: pospraviti. *Var-djan* (beseda je menda tudi v bolg.) je nekakšen čuvaj, ki pazi na javne naprave, npr. na vodovod, če kje ne pušča, itd. Za to službo dobi nekaj odškodnine. Rovnati se rabi tudi v pomenu rediti.

(Dalje prihodnjič)

0 novi slovenski škofiji

Z v soboto naznanjeno ponovno osamosvojitvijo koprške škofije ima Slovenija zdaj tri samostojne škofije, od katerih je ena — t.j. ljubljanska — nadškofija in ljubljanski nadškof je slovenski metropolit.

Koprška škofija torej zdaj ni nanovo nastala, ampak je bila le obnovljena kot samostojna škofija, po svoji dolgi združitvi s tržaško. Tudi tisto je bilo posledica političnih dogodkov v začetku preteklega stoletja. Dejansko pa je obstajala samostojna koprška škofija že od l. 756. Iz zgodnjega srednjega veka obstajajo že dokumenti, ki pričajo o obstoju in delovanju koprške škofije, ki je tako ena najstarejših v Evropi. To tradicijo je treba ohraniti in varovati tudi v imenu, ne pa da bi se dalo koprski škofiji drugo ime. Slovenci bi morali biti ponosni na to, da raste naša sedanost in z njo prihodnost iz davnih kulturnih korenin in tako tudi v cerkveno kulturnem in verskem pogledu.

Seveda koprška škofija do modernega časa ni bila nikoli v čisto slovenskih rokah, čeprav je igrala včasih v slovenski kulturni zgodovini tudi pozitivno vlogo, npr. v času protestantizma. Zdaj pa je postala dejansko slovenska in to ima za zgodovino slovenskega naroda, zlasti pa za njegovo prihodnost in kulturno cerkveni, pa tudi politični razvoj veliko važnost. Ravno dejstvo, da Slovenci dolgo časa nismo imeli lastnih škofij, je bilo krivo, da se tudi politično nismo mogli osamosvojiti in dvigniti, kajti skoro vse evropske države so se razvile v bistvu iz nekdanjih škofijskih centrov, od katerih so bili v zgodnjem srednjem veku, pa tudi še pozneje odvisni tudi politični centri. Ti so nastali tam, kjer so bili cerkveni centri, torej škofije, in so se lahko ohranili le, če so uživali podporo škofije. Ker do sredine 15. stoletja slovenski narod ni imel nobene samostojne slovenske škofije, si tudi ni mogel izoblikovati nobenega ustaljenega političnega središča, in če je danes Ljubljana glavno mesto Slovenije, je prav zato, ker je bil tam sedež prve slovenske škofije, ustanovljene leta 1461, ob kateri se je izoblikoval najprej močan kulturni katoliški slovenski center, iz katerega je zrasel počasi, preko zavedne slovenske inteligence, ki jo je izoblikoval katoliški kulturni krog, tudi katoliški politični center, tudi če je v drugi polovici preteklega stoletja močno zapadel pod vpliv liberalnih idej.

Skoro z začudenjem bi se morali vprašati, zakaj so papeži vse od pokristjanjenja Slovencev do sredine 15. stoletja čakali z ustanovitvijo prve samostojne škofije pri tako katoliškem in vernem narodu, kot je

bil slovenski, in se niso vdali niti na prošnjo mogočnih celjskih grofov, da bi bili ustanovili v Sloveniji samostojno škofijo. Toda vemo, da je bila to zato, ker so bili preveč pod vplivom južnonemških škofij, zlasti nadškofije v Salzburgu in freisinške ter passauske škofije, pa tudi ogejskega patriarhata, ki so si lastili vse od 8. stoletja vso cerkveno oblast v Sloveniji, sklicujoč se na to, da so največ prispevali k pokristjanjenju Slovencev, in na odločitev cesarja Karla Velikega in njegovega sina kralja Pipina, ki sta izročila cerkveno oblast nad slovenskim ozemljem salzburški nadškofiji z njenimi podrejenimi škofijami in oglejskim patriarhom. V resnici pa je šlo obojim, zlasti pa še južnonemškim škofijam, predvsem za cerkvena posestva, ki so jih imele po vsej Sloveniji in s katerih so dobivale lepe dohodke. Salzburški nadškofje in tudi oglejski patriarhi so bili dolga stoletja bolj posvetni vladarji kot pravi možje Cerkev in so stremeli veliko bolj po posestvih in posvetnih dobrinah ter oblasti kot po resničnih koristih Cerkev in po spreobračanju duš.

Žrtev tega pohlepa po posestvih in dohodkih je bil tudi slovenski knez Kocel v devetem stoletju. Ko se je v polni meri zavedel, kako si salzburška nadškofija grabi posestva v Sloveniji in se vmešava v vladarske zadeve, se je skušal rešiti tega pritiska s tem, da je dosegel od papeža, da je imenoval grškega misijonarja Konstantina in nato njegovega brata Metoda za panonsko slovenskega škofa in kmalu tudi za nadškofa. Toda južnonemški škofje so na Moravskem Metoda prijeli in ga imeli tri leta zaprtega v nekem samostanu. Kocel si ni dal miru, dokler ni preko papeža do-

segel, da so morali Metoda izpustiti, toda škofje so mu pri tem zagrozili, da se mu ne bo dobro godilo zaradi tega, in res so dosegli pri frankovskemu cesarju, da je poslal vojsko nad Kocla, kajti ta je kmalu potem izginil iz zgodovine, Metodove učence pa je moravski knez Svetopolk po Metodovi smrti s surovo silo izgnal. Njegovi vojaki so jih z držaji sulic pehali v hrbte, ko so jih nekje pri današnji Bratislavi gnali čez mejo. Med njimi je bil tudi Metodov naslednik, nadškof Gorazd, ki je bil po vsej verjetnosti, sodeč po imenu. Slovenec.

S tem je bilo tudi konec vsakršne slovenske cerkvene samostojnosti v srednjem veku, zlasti ker je pohlepni in surovi salzburški nadškof Adalwin že sredi devetega stoletja odpravil tudi pomožno škofijo pri Gospe Sveti, ko je umrl deželni škof Ožbalt, ki se mu je verjetno zameril s tem, da se je zavzemal za večjo cerkveno samostojnost slovenske Karantanije. Kot rečeno je bilo treba potem čakati 600 let, da se je Rim na zahtevo avstrijsko - nemškega cesarja odločil za ustanovitev ljubljanske škofije, ki pa je imela v začetku oblast le nad nekaj župnijami. Nad vsem ostalim ozemljem na Kranjskem so v cerkvenem pogledu in kar zadeva lastnino cerkvenih posestev in dajatev gospodovali južnonemški škofje in oglejska patriarhija. V preteklem stoletju se je pridružila ljubljanski še mariborska škofija, ki pa ni bila posebej ustanovljena, ampak je škof Anton Martin Slomšek kot zaveden Slovenec le prenesel tja sedež lavantinske škofije, ki je bil dotlej v zakotnem koroškem Labudu sredi ponemčene okolice. Tako je doslej Vatikan ustanovil na Slovenskem eno samo škofijo, ki je bila namenjena res predvsem Slovincem, t.j. ljubljansko. Ravno v tej luči ima osamosvojitve koprške škofije kot nove slovenske škofije velik pomen za sedanost in prihodnost.

PROSTOR MLADIH

Novembrska številka »Ognjišča«

Izjemoma se ta številka Ognjišča ne začne s pismom dvoma ali obupa kakega mladega, ampak s pismom »matere doraščajočih otrok«, ki piše iz bolnišnice. Toda v njem piše o mladini, pa tudi o tistih, ki jo kvarijo. In to so starejši. »V mladini najdem še zelo zdrave odnose in zelo zdravo gledanje na vse«, piše ta mlada mati. »Ne vidim toliko pokvarjenosti v njih, več dobrote in sproščenega veselja. In če niso dobri? Kdo jim je pokazal to pot? Zgledujejo se po starejših. ...Starejši kažemo na mladino, češ kakšna je, ne pomislimo pa, kdo je v veliki meri tega kriv. Kakor sem poudarila, je med mladimi še toliko zdravega duha, da me to preseneča. Na primer, kje bi včasih, ko smo bili še mi v tistih rožnatih letih, pomislili, da bi šli na obisk v bolnišnico, k zapuščenim ali v dom onemoglih k starčkom, kar dela današnja mladina. Tudi v službi opažam, koliko manj je obrekovanja, opravljanja, zavisti in nevoščljivosti med mladimi kot med starejšimi... Včasih se sprašujem, kje jemlje mladina moc, ko pa je okoli njih vse tako nizkotno. Saj še mi starejši čutimo slab vpliv okolice, sla-

bih knjig, kaj naj čuti potem mladina, ki je toliko bolj dovzetna. Res ni nič čudnega, če stoje v vrsti pred operacijsko sobo mlada dekleta, da bodo ubila življenje, ki se je porodilo pod srcem. Saj je vse dovoljeno«.

Kar zadeva drugo vsebino te številke Ognjišča, je omeniti predvsem pogovor s pomožnim škofom dr. Lojzetom Ambrožičem v Torontu, kjer je njegov delokrog predviden med izseljenci raznih narodnosti. V tem pogovoru zanimivo pripoveduje o svojem delu in izkušnjah, pa tudi o svoji mladosti, ki ni bila lahka, saj je prišel že kot odrasčajoč fant v Kanado in se je moral hitro prilagoditi tamkajšnjim razmeram in se naučiti jezika.

Pretrsljiva je rubrika »Iz oči v oči« na temo »Kaj si občutil ali doživel ob smrti bližnjega?« Tam lahko preberemo tudi nekaj resnih besed o samomoru. »Danes je pri nas zelo pogost pojav samomora ali poskusa samomora pri mladini«, piše Ognjišče. »Kaj je temu vzrok? Samomor kot zadnje dejanje je v veliko primerih neprišteveno de-

(Dalje na 8. strani)

FORMALNA INTERNACIONALIZACIJA KOROŠKEGA VPRAŠANJA?

(nadaljevanje s 1. strani)

prepričati, da smo koroški Slovenci zanje le prva žrtev človekove svoboščine, socialne pridobitve in sploh demokracije. To mora in more biti naš doprinos k internacionalizaciji našega vprašanja.

V tej zvezi tudi opozarjamo na novico pod naslovom »Nacistični shod v Celovcu« (na 2. strani).

ČLOVEK PROTI LETU 2000

Ne samo talidomid...

Da so čudežna moderna zdravila vse prej kot popolna, je bilo nekaterim raziskovalcem jasno še preden je nesrečno pomirjevalno sredstvo razburilo širšo laično javnost in same poklicne kroge. V knjigi »Side Effects of Drugs« je dr. L. Mežler že leta 1952 zbral in povezal poročila s celega sveta o stranskih učinkih zdravil. Leta 1955 je izšlo pomembno delo »Unespected Reactions to Modern Therapeutics« (Nepričakovani odzivi na moderno terapijo). V njej je dr. Leo Schindel objavil rezultate svojih raziskav na kalifornijski Cornell University. Knjiga je v celoti posvečena stranskim učinkom zdravil in vodilna misel, ki nas kot prizadete laike najbolj zanima, je v kratkem naslednja.

Specialisti so postali prvič pozorni na toksične odzive na zdravila sredi tridesetih let našega stoletja. Dotlej ni bilo razloga za večjo paznjo. Sicer je bilo splošno znano, da je lahko marsikdaj prevelika doza kakega zdravila smrtna, toda »v praksi ni bilo pojava, ki bi bil celo od daleč podoben nepričakovani reakciji na kako zdravilo razen v redkih primerih, ko je bil bolnik preobčutljiv za tisto snov.« Položaj je postal korenito drugačen sredi petdesetih let: »V zadnjih dveh desetletjih so lekarniški kemiki odkrili izredno močna in specializirana zdravila, ki lahko povzročijo nepričakovan in celo smrten odziv. Objavljeno je bilo lepo število poročil o nepričakovanih reakcijah na primer

na sulfamide, odkar so jih pred petindvajsetimi leti odkrili. Isto velja za razne antibiotike, ki so se pojavili v zadnjem desetletju.«

Schindelov seznam smo v teh dveh desetletjih od izida njegove knjige žal dopolnili še z lepo vrsto zdravilskih izdelkov, tako da je položaj danes že skoro nevzdržen. To dejstvo so prav zadnje tedne obravnavali na mednarodnem zborovanju, ki ga je organizirala Švedska znanstvena akademija in na katerem je bilo slišati marsikatero ostro odbo na račun današnje kemoterapije. Simpozij je bil na izredno visoki poklicni ravni (udeležilo se ga je med drugim tudi več Nobelovcev) in se je tudi praktično lotil novega zdravilstva, ki naj bo, v nasprotju s sedanjim, v večjem ravnotežju s človekom in naravo ter nas prav zato utegne rešiti iz sedanje zagate. Zborovanje je bilo tako pomembno, da se bomo na njegove izsledke še povrnili, a najprej si moramo ogledati današnje stanje.

Problem bomo nekoliko poenostavili in zapisali, da lahko stranske učinke spravimo v dve veliki skupini. V prvo bi spadala zdravila z znanimi in predvidljivimi posledicami, katere lahko že od vsega začetka vzamemo v poštev. To so, recimo, zdravila, ki jih pridobivamo iz rastlin. V drugo skupinopa sodijo zdravila z nepredvidljivimi posledicami, ki danes povzročajo zdravstvenim delavcem največ skrbi. Stranski učinki se pojavijo, ker je (ali pa postane) bolnik preobčutljiv za zdravilo. To se v taki ali drugačni obliki veže s telesnimi proteini v antigen, to je dražec tujek, ki izzove telesno obrambno reakcijo. Z drugimi besedami povedano: telo reagira na zdravilo kot na kužno klico ali virus in ta reakcija je splošno znana kot alergija.

Oznako (alergija pomeni dobesečno drugačna reakcija) dolgujemo dunajskemu pediatru Clemensu von Piquetu, ki jo je skoval leta 1906, ki so še otroške nalezljive bolezni, med njimi zlasti davica, neusmiljeno kosile mlada življenja. Skupno z dr. Bélo Schickom, izumiteljem znanega imunološkega testa, sta tedaj preučevala davico. Imunologija, študij odpornosti proti infekciji s kužnimi klicami, in alergija sta le dve različni plati iste kolajne. Prvi raziskovalci so ugotovili pri okuževanju ljudi in živali z mrtvimi klicami dva različna pojava: po eni strani je prihajalo v okuženem organizmu do

željene odpornosti proti živim kužnim klicam istega tipa, po drugi strani pa so večkrat tudi naleteli na preobčutljivost okuženca — na alergično reakcijo. Kljub temu, da so alergični pojavi stopili že tako zgodaj na prizorišče znanstvenega raziskovanja, nismo še do danes do potankosti razvozlati njihove uganke. Vsekakor pa vemo, da izpostavljenost nekaterim točno določenim snovem povzroča alergije in da je težnja, da telo reagira s preobčutljivostjo, dedna. Po današnjih cenitvah kaže dedne alergične reakcije do osemdeset odstotkov prebivalstva razvitih dežel.

Alergična reakcija na zdravila je lahko akutna in kot taka takojšnja in zelo dramatična; označuje jo glavobol, kovinski okus v ustih, padec krvnega pritiska, dihalni krči, kožne pege. Tipična je na primer za penicilinske injekcije pri alergičnih bolnikih. Kot že omenjeno, je izredno dramatična in v velikem številu primerov brez takojšnje pomoči tudi usodna. Zato je danes že ustaljena praksa, da poteka pri snoveh, ki lahko povzročijo tak odziv organizma, vbrizgavanje zdravil na način, ki nas pravočasno opozori na nevarnost.

Poznamo pa tudi drug odziv, ki ni takojšen: med vzrokom in posledico mine celih pet, deset, petnajst dni. Ta odziv je morda nevarnejši in je lasten marsikateremu modernemu, čudežnemu zdravilu. Posvetili mu bomo naslednje nadaljevanje.

S.M.

Kulturne novice

Izšla je že druga številka mladinskega mesečnika »Pastirček«, ki izhaja zdaj že 32. leto. Otroci bodo verjetno pogrešali celoletno domačo mladinsko povest.

Po štirih letih je spet izšla v Ljubljani revija »2000«, »časnik za mišljenje, umetnost, kulturno in religiozna vprašanja«. Glavni urednik je Peter Kovačič. V številki (7), sodelujejo Marko Pogačnik, Peter Kovačič, Ivan Mrak, Franc Zupet-Krištof, Tomo Rebelj, Peter Kovačič Peršin, Zdravko Gorjup, Karel Brišnik in Franc Križnik. Podrobnejše poročilo o reviji bomo prinesli v eni prihodnjih števil.

Izšla je 1. letošnja številka mladinskega mesečnika »Galeb« v običajni lepi opremi.

zdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Novembrska številka »Ognjišča«

(Nadaljevanje s 7. strani)

janje. Kaj pa do tega pripelje? Gotovo ne pomanjkanje, ker bi sicer samomori morali že zdavnaj izginiti iz naših krajev, v resnici pa naraščajo z blagostanjem. Tudi fizično trpljenje ali strah pred njim ni pogost vzrok za to dejanje. Največ samomorov med mladimi povzroči notranja praznina. Življenje nima več privlačnosti, ker ti ljudje ne najdejo več razlogov, zaradi katerih bi se splačalo živeti. Pomanjkanje idealov, iskanje samo plitvih užitkov mladega človeka spravi na rob naveličanosti. Zanje življenje. Vera nam pove, da je samomor, kot svobodno dejanje, težak greh...«

Naj omenimo še pesem Jörga Zinka (z lepo barvno sliko) »Spomin na rajne«, do nje nima več vrednosti in zato se ga znebimo napisano Smiljanovo zgodbo »Takšno je življenje«, I.K.-jino zanimivo zgodbo »Spomin na mamo«, pesmi Minke Korenčan in še vrsto zanimivih člankov, npr. o spetopisemskem kralju Davidu, »Kaj prinaša turizem družinam?«, »Križ, znamenje življenja«, članek o Plečnikovi cerkvi v Beogradu, reportažo o dveh mladih bolnicah-sestrah, članek o angleški popevkarski skupini Smokie, ki je močno priljubljena na Slovenskem, članek o Peléjevem slovesu od aktivnega nogometa, članek o katedrali v Pragi, pisma mladih, poročila o novih knjigah, zabavni rubriki, nadaljevanje domana »Sosedov fant«, Natalijino zgodbo »Vsakdanje bogastvo« itd.

Novi tržaški škof

(nadaljevanje s 1. strani)

jih je uvedel drugi vatikanski koncil. Novega pastirja zato čakajo težavne naloge in bo moral zares imeti srečno roko, če bo hotel svoji Cerkvi vtisniti nov pečat.

Z imenovanjem tržaškega škofa pa je bilo hkrati urejeno tudi vprašanje novih škofijskih meja v bivši Julijski krajini. Tako je bila ustanovljena nova koprski škofija, ki obsega celotno področje dosedanje apostolske administrature za Slovensko Primorje. To pomeni, da pripadajo novi koprski škofiji vse župnije na ozemlju bivše gorisške nadškofije in tržaške škofije, ki je bilo z mirovno pogodbo leta 1947 priključeno Jugoslaviji, slovenske župnije puljsko-

poreške in reške škofije ter župnije v bivši coni B neuresničenega Tržaškega ozemlja. Novi tržaški škofiji sta bili priključeni župniji Milje in Mačkolje, ki sta v cerkvenem pogledu do zdaj, vsaj formalno, pripadali Kopru. Na podlagi te ozemeljske preureditve je dosednji apostolski administrator msgr. Janez Jenko postal rezidencialni škof v Kopru.

Vatikan si torej, kot vidimo, ni postavil vprašanja ustanovitve dveh škofij na ozemlju, ki je bilo po drugi svetovni vojni priključeno Jugoslaviji, in je dejansko le formalnopravno potrdil stanje, kakršno je bilo že več let, se pravi, da je na ozemlju dosedanje apostolske administrature ustanovil škofijo.